

Hanna Tadeusiewicz

Kilka słów o dwu kaliskich wydawnictwach jubileuszowych

Acta Universitatis Lodziensis. Folia Librorum 15, 291-292

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Hanna Tadeusiewicz

KILKA SŁÓW O DWU KALISKICH WYDAWNICTWACH JUBILEUSZOWYCH

W jubileuszowym roku 60-lecia Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu tamtejsze Towarzystwo Przyjaciół Nauk wydało interesującą książkę opracowaną przez Ewę Andrysiak, w której opublikowano dedykacje i wpisy umieszczone na egzemplarzach pochodzących z biblioteki A. Parczewskiego.

Pani dr hab. Ewa Andrysiak – autorka m.in. monografii o wielkim Polaku i Kaliszanie, patronie Książnicy Pedagogicznej w mieście nad Prosną – jest także autorką wstępu do prezentowanej publikacji, zaś jej redakcji podjął się Krzysztof Walczak.

Jest to już 120-te wydawnictwo Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk; pomysłowo skomponowana okładka, zaprojektowana przez Lidę Łyszczak, dobrej jakości kredowy papier, świetne wielobarwne reprodukcje kart egzemplarzy z odautorskimi dedykacjami, staranny druk kaliskiej oficyny Edytor – sprawiają, iż jest to wyjątkowo piękna książka uświetniająca wyjątkową okazję dla całego środowiska bibliotekarzy, bibliofilów, pracowników kultury i nauki.

Autorka wstępu nakreśliła sylwetkę właściciela dedykowanych mu książek, związanego przez kilkadziesiąt lat z Kaliszem – Alfonsa Parczewskiego (1849-1933), wielce zasłużonego dla tego miasta prawnika, działacza społecznego, twórcy prac poświęconych m.in., Kaliszowi, założyciela wielu stowarzyszeń finansowych, kulturalnych i in. Około 1/3 zgromadzonego 7-tysięcznego zbioru Parczewskiego zachowało się do dziś w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. A. Asnyka i Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej, część jest w posiadaniu rodziny, jedna pozycja w księgozbiórze Andrzeja Kempy w Łodzi (zm. 1 X 2009).

Na zachowanych 93 egzemplarzach umieszczone są dedykacje i wpisy dla właściciela biblioteki; pochodzą one z lat 1870-1932. Ułożono je w porządku chronologicznym, opatrzone imieniem i nazwiskiem darczyńcy (nie wszystkich można było ustalić) oraz krótkim życiorysem z podaniem źródeł informacji biograficznej. Autorami dedykacji byli prawnicy reprezentujący różne specjalności, profesorowie prawa, adwokaci (np. K. Pitruszewicz, A. Suligowski), ekonomiści (K. Olszewski, W. Staniewicz i in.), etnografowie (np. R. Zawiliński), literaturoznawcy (J. Kleiner), lekarze (L. Wernic), bibliofile i bibliotekarze (np. S. Rygiel). Darczyńcami byli uczeni, dyplomaci, publicyści, mieszkańcy

Kalisza, Łużyczanie; odnajdujemy wiele nazwisk wybitnych Polaków zasłużonych dla narodowej kultury i nauki.

Dedykacje, pisy, różne noty odautorskie umieszczone na egzemplarzach ofiarowanych Alfonsowi Parczewskiemu książek świadczą o jego szerokich kontaktach z ludźmi swoich czasów, niektóre – bardzo osobiste – o sympatii, szacunku i uznaniu jakimi się cieszył; są cennym materiałem do badań proveniencyjnych, źródłem do odtwarzania historii bibliotek, książek i ludzi¹.

Druga publikacja wydana w Kaliszu także na jubileuszową uroczystość Książnicy Pedagogicznej w tym mieście – to książka poświęcona przeszłości i terażniejszości tej zasłużonej placówki kultury. Autorem opracowania jest wieloletni dyrektor Książnicy – Krzysztof Walczak, a redaktorem wicedyrektor Danuta Wańka. Ładny edytorsko tomik z ilustracjami Jerzego Wasilkowskiego wydało Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk (110 publikacja).

Sześćdziesięciolecie pracy Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu obejmuje czas od powstania w 1949 r. Pedagogicznej Biblioteki Powiatowej przy pl. św. Józefa do funkcjonującej obecnie Książnicy przy ul. Nowy Świat 13. W międzyczasie biblioteka zmieniła nazwę i zakres działalności (od 1975 r. pełniła rolę biblioteki wojewódzkiej), zmieniła też siedzibę (ul. Teatralna 3). W 1999 r. została przekształcona w Książnicę Pedagogiczną i nadano jej imię Alfonsa Parczewskiego. O jej patronie, którego tablicę pamiątkową umieszczono na budynku, pisał Pan dr hab. Krzysztof Walczak w kolejnym fragmencie opracowania. Autor przedstawił też podstawowe informacje o działalności biblioteki. Dotyczą one statusu prawnego, lokalu, stanu zbiorów, kadry, gromadzenia, opracowania i udostępniania księgozbioru, funkcji informacyjno-bibliograficznej i instrukcyjno-metodycznej, a także szerokiej współpracy z bibliotekami i innymi instytucjami nauki, oświaty i kultury, bardzo intensywnie prowadzonych prac badawczych oraz działalności wydawniczej (odnotowano 19 pozycji).

Szczegółowo potraktował K. Walczak zbiory Książnicy; omówił druki zwarte, czasopisma, zbiory specjalne oraz pozostającą w depozycie od 1998 r. bibliotekę KTPN.

Ilustrowane reprodukcjami kart tytułowych i fotografiami jubileuszowe opracowanie, uzupełniają podobizny okładek wydawnictw własnych Książnicy².

Prezentowane okolicznościowe wydawnictwa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z 2009 r. uświetniły jubileusz Książnicy Pedagogicznej a zarazem stanowią przyczynek do dziejów książki i bibliotek w Kaliszu.

¹ *W hołdzie wielkiemu Polakowi. Dedykacje i wpisy na egzemplarzach z księgozbioru Alfonsa Parczewskiego*, oprac. E. Andrysiak, Kalisz 2009.

² *Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu. Historia, działalność, zbiory 1949-2009*, oprac. K. Walczak, Kalisz 2009.